

Lieve dochter,

Ik sta in mijn tuin in Utrecht, het is 2045. Je zult het niet geloven. De lucht is ongekend blauw. Wat opvalt is het ontbreken van de witte vliegtuigsporen die ik kende. Het dak van de woning, mijn woning, is belegd met blauwe glimmende dakpannen. De oude rode stenen dakpannen zijn verdwenen. Om mij heen zie ik dat bijna alle daken zijn belegd met verschillende kleuren dakpannen, groene, blauwe en zwarte. Dit zijn de gedroomde zonnepanelen in verschillende kleuren. Ik blijf kijken naar de vormen en kleuren. Wat opvalt, het is zo stil. Nauwelijks geluiden van de nabij gelegen snelwegen. Een vaag geruis op de achtergrond. Een beetje zoals het geruis van de zee zeiden we toen we hier 45 jaar geleden kwamen wonen. Toen stond jij ook hier in de tuin. De vogels zijn weer te horen.

Na de coronacrisis zijn er snel een aantal dingen veranderd. De anderhalvemetersamenleving heeft ons land nog jarenlang beïnvloed. Het vaccin was er binnen een jaar maar het tekort aan persoons beschermende maatregelen stond iedereen nog vers in het geheugen. Oud-verpleegkundigen hebben het er nog steeds over. Bij hen zal je altijd wat mondkapjes en handalcohol in huis vinden. De vele onderzoeken naar de toedracht van de complete afhankelijkheid van het buitenland heeft tot grote en snelle veranderingen geleid. De productie van essentiële goederen voor vitale beroepen is binnen een jaar teruggehaald naar Nederland. De overheid beheert grote magazijnen met deze spullen. Nederland is samen met andere landen begonnen met het produceren van eigen medicijnen. Jarenlange conflicten met farmaceutische bedrijven hebben uiteindelijk gezorgd voor een gedwongen samenwerking en een verlaging van de prijzen. Dit is soms gepaard gegaan met dreiging van nationalisering van deze bedrijven. Internationale wet- en regelgeving werd nu ook door Nederland en andere landen massaal genegeerd. Er ontstond een jarenlange chaos op de markten. Niets was meer zeker. De grote wereldsystemen en instellingen werden opgesplitst. De overheid trok steeds meer macht naar zich toe. De energiemaatschappijen kwamen terug in de handen van de overheid. De Nederlandse bank beheert grotendeels de betaalrekeningen van Nederlanders toen de economische crisis van 2021 opnieuw banken in de problemen bracht. Het basisinkomen werd in 2030 ingevoerd. De economische crisis heeft meer dan tien jaar geduurd. De grenzen zijn dicht gegaan voor langere tijd. De samenleving werd ingericht op controleren en kanaliseren. Het verzet tegen locatie- en gezondheidapps verstomde langzaam. De politici verzekerden ons dat het echt geen China zou worden maar het werd een China-light. Goed voor jou om te weten omdat je daar zo lang mee bezig bent geweest tijdens je studie. De grenzen worden bewaakt met camera's en drones. Dat brengt rust en zekerheid voor de meeste mensen maar ook een groeiend verlangen naar vrijheid. Velen verwezen naar het 'nieuwe normaal'. Schengen bestond nog op papier, in de praktijk waren de grenscontroles nauwkeuriger dan de DDR. Nog lang werd dit onderbouwd met het argument dat nieuwe uitbraken van Covid-19 of de varianten die zich inmiddels hadden ontwikkeld moesten worden tegengehouden. Hier heb ik altijd moeite mee gehad. Ik blijf me verzetten tegen de Orwellstaat die is ontstaan en lieve dochter, doe dit ook voor het niet meer kan! Ik heb er te weinig aan gedaan. Had meer de straat op moeten gaan.

Economische groei is als maatstaf langzaam verdwenen. Beurzen bleken niet meer de thermometer van de samenleving te zijn. Tijdens de crisis kwam langzaam het besef dat de rijkdom van voorgaande periodes voorlopig tot het verleden behoorde. De mode in kwam niet meer in korte periodes maar strekte zich uit over vele jaren. Doordat productie weer in Europa plaatsvond ging de prijs deels omhoog. Het toenemende besef van de noodzaak van een circulaire energie bracht een explosie aan innovatie met zich mee. Alles kan nu grondstof zijn. Verspilling is nu een economische en een morele zaak geworden. Niemand wilde meer de verstikkende afhankelijkheid van landen buiten de EU. Daken werden standaard belegd met zonnepanelen die elke gewenste vorm aan

konden nemen. Dat was prachtig. Het was ook verplicht want alle energie was nodig. Overal ontstonden lightrail verbindingen tussen steden en wijken, deels op de oude snelwegen. Auto's zie je steeds minder. En alles is elektrisch en stil. De prijs die we hebben betaald is een Noordzee waar nauwelijks meer kan worden gevestigd. Overal zijn windparken verschenen. Die rukken op naar de kust. Wellicht komen we op termijn ook af van de energierantsoenering die tien jaar geleden is ingezet. De schaarste aan elektriciteit heeft gezorgd voor een maximering van de energie per huishouden. Dat heeft er aanvankelijk bij kapitaalkrachtige burgers toe geleid dat ze zijn vertrokken naar het buitenland. Inmiddels is een deel al weer terug omdat ook andere landen vergelijkbare maatregelen hebben genomen. Ik heb het altijd prima gevonden. Je raakt zo bewust van de rijkdom die je hebt.

Mijn optimisme en relativiseringsvermogen heeft velen geïnfecteerd. Als een nieuw virus. De enorme ophoping van vee tijdens de coronacrisis bleek de definitieve nekslag voor de vleesindustrie omdat 80 procent van het vlees naar de export ging. Biologisch boeren werd steeds meer de norm. Dat zal je goed doen denk ik. Burgers houden nu ook massaal zelf moestuintjes om economisch overeind te blijven. Weilanden werden bouwgrond, natuurgebieden of dienden als overloop tegen de uitdijende rivieren. De Flevopolder ontdekte dat de grond geschikt was voor snelgroeiende duurzame bamboe. Er hoefde minder water te worden weggepompt zodat de grond minder inklonk. Enorme bamboekwekerijen ontstonden op de plaatsen van de oude landbouw- en veeteeltbedrijven. Ook andere provincies namen dit over. Met name het getroffen Brabant zag kansen. Het dempte ook de CO2-uitstoot. Het was goed dat dit onder druk van de coronacrisis opeens allemaal in een versnelling raakte. Ik ben inmiddels gepensioneerd, zit in mijn tuin met mijn vrouw. Mijn kinderen wonen inmiddels in hoge woontorens in het centrum. Af en toe komen ze langs en dan schuiven we de buitentafel uit in de tuin, genieten van de stilte. Ik weet nog dat er na het wegebben van de coronacrisis opwinding was. Die solidariteit die er toen was heeft gezorgd voor een gedeeld gevoel van willen veranderen. De economische crisis werd zo anders beleefd dan eerdere crises. Ik weet nog dat ik in 2020 zei dat we allemaal dingen zullen herontdekken. Veerkracht, solidariteit, creativiteit en duurzaamheid. Er was en is nog steeds verzet van de 'consumeerders' maar dat lijkt te verminderen. Zorg dat je de komende jaren je hoofd, hart en lijf inzet om hier voor te blijven vechten.